

Over de kerk van Obergum

Obergum vormt met Winsum een dubbel dorp, waarvan de delen van elkaar gescheiden worden door het Winsumer diep. De kerk van Obergum is gelegen op een wierde midden in het dorp, omgeven door een kerkhof, dat is afgezet met een beukenhaag. Het gebouw stamt in aanleg uit de 13de eeuw. De noordwand is het beste bewaard gebleven met de gereconstrueerde, rondbogige vensters. De overige werden in de 18de eeuw vergroot tot spitsboogvensters. Bij de restauratie van 1970-'71 werden bakstenen montants aangebracht, die er vroeger niet waren. In de 14de eeuw werd een toren gebouwd, die aanvankelijk vrij stond, maar later door middel van een korte geleding met het schip verbonden is.

Het eenvoudige bouwwerk is voorzien van een zadeldak, dat gevat is tussen twee sluitgevels. Het gotische venster in de westgevel van de toren werd bij de restauratie gereconstrueerd, evenals de westgevels van de tussengeleding. Gedurende de 15de eeuw werd het, waarschijnlijk rechtgesloten gebouw fors uitgebreid met een driezijdig gesloten koor in gotische stijl met eenmaal versneden steunberen. Zowel in de noord- als zuidgevel zijn dichtgemaakte ingangen te bespeuren. Die in de zuidgevel is dichtgezet met vlechtwerk in de vorm van staand keperverband. In 1790 werd aan de zuidzijde een nieuwe ingang ingebroken in het tussenlid. Een bijzonderheid bevindt zich aan de noordoostzijde van het koor. Daar is de lengtemaat van een roede ingemetseld in de vorm van een rij uitgemetselde bakstenen. De lengte bedraagt ongeveer 130 cm. Dit gebruik geeft de centrale plaats aan, die de kerk in het dagelijkse leven innam. Iedereen in het dorp, die zich ervan wilde vergewissen, of hij de juiste maat nam, ging daarvoor even naar de kerk.

In de jaren '60 van de vorige eeuw was de bouwkundige toestand van kerk en interieur zeer slecht. In 1970-'71 werd een restauratie uitgevoerd onder leiding van het architectenbureau Olsmeyer uit Groningen, die vooral voor het interieur grote gevolgen heeft gehad. Vrijwel het gehele meubilair, dat in de 18de eeuw door de bewoners van de verdwenen borg 'De Brake' vernieuwd was, verdween evenals de 19de eeuwse toevoegingen. De preekstoel, vervaardigd in 1780 is het enige meubelstuk dat de opruimwoede, zij het geschonden, heeft doorstaan. Het snijwerk van de panelen ging, behalve van het voorpaneel, evenals het baretschild verloren door verwaarlozing tijdens de restauratie. De stijl van het meubel valt het beste te omschrijven als een late vorm van rococo met een overgang naar Lodewijk de 16de stijl. Het eerste komt het duidelijkst naar voren in de sierlijk gebogen spijlen van de trap en de gecontourneerde kuippanelen. De invloed van Lodewijk de 16de blijkt uit het snijwerk in de vorm van festoenen onderaan de kuip en het familiewapen op het voorpaneel. Midden onder het klankbord bevindt zich een rozet met een druiventros. In 1790 schonk mevrouw Harmanna Helena van Iddekinge, de weduwe van Paulus Laman, vrouwe van de Brake een avondmaalstafel met een rood geaderd marmeren blad en voor de Lodewijk de 16de stijl kenmerkende gecanneleerde poten.

Het orgel

Het orgel stamt ook uit de 18de eeuw. In 1905 werd een orgel geleverd door de firma Vermeulen uit Woerden, maar bij de restauratie vond men het niet nodig het te herplaatsen. In plaats daarvan werd een kabinetorgel aangeschaft bij de orgelmaker Timmenga in Leeuwarden, die het had overgenomen van de Doopsgezinde kerk van Terhorne.

Gedurende de jaren 1940 tot 1971 verbleef het in de werkplaats van de Leeuwarder orgelbouwer, die enkele wijzigingen aanbracht. In gesloten toestand is het nauwelijks van een forse kast te onderscheiden, maar de klep verbergt het klavier en de registerknoppen en de deuren daarboven het pijpwerk. Er zijn 10 registers. Er is geen pedaal, maar om toch een baspartij te kunnen spelen met een andere registratie is het klavier gedeeld in een bas- en discant.